

Wennen aan kunstmatige intelligentie

Kunstmatige intelligentie is in de zorg bezig aan een snelle opmars. Een ontwikkeling die grote gevolgen gaat hebben voor de manier waarop onze zorg is ingericht. Maar nog niet iedereen die in de zorg werkt is even blij mee of weet al heel goed wat hij ervan moet verwachten.

TEKST: FRANK VAN WIJCK BEELD: PIXABAY/ALEXANDRA KOCH

De ambitie was niet mis: een *unconference* houden om mensen te laten meepraten over het thema, hoe we een gezonde, duurzame leefomgeving kunnen creëren voor inwoners door gebruikmaking van technologie en digitalisering. Het begon natuurlijk al met dat begrip *unconference*, dat moest voor de meeste mensen toch echt wel even worden uitgelegd. Voor de lezers hier waarschijnlijk ook dus daar komt hij dan: een *unconference* is een participant-gedreven bespreking die de hiërarchische aspecten van een conventionele conferentie vermijdt, zoals gesponsorde presentaties of top-down organisatie. Het is een open uitnodiging om verschillende perspectieven de ruimte te bieden in break-out sessies die on-the-spot tot stand komen, afhankelijk van de behoefde, de kennis en de samenstelling van de discussiegroep.

Met andere woorden: bij een *unconference* is iedereen welkom. Niet alleen om een onderwerp aan te dragen binnen het thema, maar ook om daarover een mening te hebben en te delen met anderen. Zonder nulmeting over de kennis die een deelnemer over het onderwerp heeft, en zonder afgebakend doel over wat de discussie precies moet bijdragen aan de verwezenlijking van het thema.

Kunstmatige intelligentie en de zorg

Dus werd het eind mei een gezellige drukte tijdens *Upstream 2023*. Maar wel zonder resultaatverplichting om iets wezenlijks bij te dragen aan het creëren van die

gezonde, duurzame leefomgeving voor inwoners door gebruikmaking van technologie en digitalisering, waarom het uiteindelijk toch ging. En dat is spijtig, want het onderwerp van een van de break-out sessies dat een aanwezige naar voren bracht, was toch interessant genoeg: welke banen blijven over als kunstmatige intelligentie de wereld overneemt, en wat betekent dat voor de zorg?

“Gelukkig zal de mens altijd slimmer blijven dan de computer”, zei een van de deelnemers aan deze sessie. De ontwikkelingen rond ChatGPT maken duidelijk dat op die stelling toch echt wel wat valt af te dingen. Een recente Amerikaanse studie¹ toonde immers aan dat ChatGPT kwalitatief betere antwoorden geeft op online medische patiëntvragen dan ‘menselijke’ artsen. Sterker nog: het onderzoek – met gebruikmaking van het online forum *Ask a doctor* op Reddit – maakte duidelijk dat de antwoorden niet alleen beter waren, maar ook meer inlevingsvermogen met de vraagsteller lieten zien. Uit de resultaten bleek dat de beoordelaars bij 79 procent van de antwoorden de voorkeur gaven aan ChatGPT. Ze gaven zelfs aan dat de chatbot beter dan gewoon ‘goed’ presteerde, terwijl ze de antwoorden van de dokters slechts ‘acceptabel’ vonden.

Is de toekomst aan de zorgbots?

Betekent dit dat zorgbots de innovatieve robotica-oplossing voor de zorg zijn, zoals een recent *Skipr* nieuwsbericht² stelde? Het bericht verwijst naar het project >>

UPSTREAM 2023

Het internationale techfestival Upstream 2023 vond afgelopen mei voor de vierde keer plaats in Rotterdam. Het wordt georganiseerd in het kader van het project Dutch Societal Innovation Hub (DSIH), gefinancierd door de Europese Commissie, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de ecosysteem partners. Het heeft als doel steden en regio's te helpen bij de grote maatschappelijke transformaties met behulp van innovatie, digitalisering en nieuwe technologie. Zie voor meer informatie [Dutch Societal Innovation Hub \(DSIH\) | VNG](#).

Zie voor meer informatie over de rol die TU Delft speelt op het gebied van kunstmatige intelligentie voor gezondheid en zorg: [AI voor Gezondheid en Zorg \(tudelft.nl\)](#).

ZorgBOTS, waarin high tech en zorg intensief samenwerken om te laten zien welke impact robotica kan hebben op het dagelijks werk van de zorgmedewerker en op de patiënt. ‘Robotica maakt de zorg efficiënter en biedt mogelijkheden voor meer persoonlijke zorg’, stelt het bericht. Precies wat Daan Dohmen (hoogleraar digitale transformatie in de zorg aan de Open Universiteit) ook stelde³ in zijn oratie eind vorig jaar. Hij introduceerde hierbij onder de naam iDoq de ‘digitale dorpsdokter’, die de ‘analoge’ dorpsdokter niet vervangt, maar juist ruimte biedt om de menselijkheid terug te brengen in de zorg.

Welke banen blijven over als kunstmatige intelligentie de wereld overneemt, en wat betekent dat voor de zorg?

Die boodschap werd niet door iedereen begrepen. Vooral op social media verzetten nogal wat huisartsen zich – op basis van slechts een nieuwsbericht, nog voordat hij zijn oratie had uitgesproken – tegen het idee dat Dohmen presenteerde. En soms wat minder genuanceerd dan dat *Skipr* nieuwsbericht, dat slechts fijntjes stelde: ‘Tot nu toe is de Nederlandse zorgsector wat terughoudend als het gaat over robotica’.

Opmars in de zorg

Toch neemt dit niet weg dat kunstmatige intelligentie op steeds meer plaatsen in de zorg een rol van betekenis begint te spelen. In wetenschappelijk onderzoek, om bijvoorbeeld opkomende dreigingen van wereldwijde pandemieën te kunnen voorspellen. Maar ook om op basis van *big data* kwaliteitsverbetering mogelijk te maken in de behandeling van ziekten als kanker. De afdeling radiologie van het Antoni van Leeuwenhoek (en natuurlijk ook veel andere ziekenhuizen) maken dagelijks gebruik van kunstmatige intelligentie om de radioloog te ondersteunen bij het detecteren en opvolgen van afwijkingen op beeldvormende onderzoeken. Over de vraag of dit wel of niet ten koste gaat van het werk van de radioloog wordt in die beroepskring drifstig gediscussieerd. Toch is de algemene aanname dat dit niet het geval zal zijn. Het is vooral ondersteunend aan het werk van de radioloog. Hetzelfde geldt voor de toepassing Pacmed Critical, die de Santeon ziekenhuizen inzetten om te bepalen wanneer een patiënt van de intensive care kan worden ontslagen. En de eerste lijn? Interessant is dat huisartsenpraktijk Matenpark in Apeldoorn bij wijze van proef de chatbot *Praat met de dokter* inzet⁴ om de druk op de assistenten te ontlasten. De chatbot is ontwikkeld door huisarts Peter Dekkers, die het middel ziet als een manier om eenvoudige vragen

eenvoudig (dus digitaal) af te handelen, zodat meer tijd kan worden ingepland voor complexe vragen.

Zo digitaal als kan

‘Spreekuren staan door de vergrijzing in Nederland onder druk. Er komt nog een heel grote zorgvraag op ons af. We moeten de bestaande capaciteit dus zo goed mogelijk benutten’, stelt Dekkers in het *Skipr*-nieuwsbericht. Het is een sentiment dat we steeds vaker horen, en ook de critici van technologie en digitalisering in de zorg hebben te maken met de gevolgen ervan.

Sterker nog, het is ook een geluid dat heel duidelijk opklinkt uit de recente programma’s van het ministerie van VWS, het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord. En zeker ook het document Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen: zo zelf als kan, zo samen als kan en – jawel – zo digitaal als kan, En digitaal kan inderdaad heel veel. Voor een aantal mensen in de zorg meer dan hen (op dit moment nog?) lief is. Waar dit huisartsen betreft, wordt de discussie wellicht deels gekleurd door de problemen die nieuwe aanbieders veroorzaken door het huisartsaanbod deels digitaal beschikbaar te stellen, en daarbij ook nog eens niet al te zorgvuldig met die beschikbaarstelling om te gaan. Wat die partijen doen, heeft natuurlijk niets met kunstmatige intelligentie te maken. Maar als het om digitalisering gaat, worden nogal eens begrippen door elkaar gehaald. Dat gebeurde in die breakout sessie tijdens *Upstream 2023* ook.

Leertraject

Waar het om de mogelijkheden van kunstmatige intelligentie in de zorg gaat, moet nog heel veel geleerd worden. Om hierin een rol te spelen, heeft TU Delft op dit gebied vier onderzoeksdoelstellingen geformuleerd: kunstmatige intelligentie en persoonlijke gegevens, kunstmatige intelligentie en populatiegegevens, mens-kunstmatige intelligentie interactie en kunstmatige intelligentie-gemedieerde mens-interactie, infrastructuur voor het delen en verwerken van kunstmatige intelligentie- en persoonlijke medische gegevens.

Op dit moment is kunstmatige intelligentie voor veel mensen nog een beetje het grote onbekende: *to boldly go where no-one has gone before*, om het met Star Trek te zeggen. Maar dat het niet meer weggaat en een steeds dominantere rol zal gaan spelen in ons leven én in de zorg, is duidelijk. <<

1. Antwoorden ChatGPT op medische vragen zijn empathischer dan die van artsen (nationalezorggids.nl)
2. ZorgBOTS: de innovatieve robotica-oplossing voor de zorg - Skipr
3. De veenbrand blussen - De Eerstelijns (de-eerstelijns.nl)
4. Apeldoornse Huisartsenpraktijk test ondersteunende chatbot - Skipr